



Norsk Industri



Fellesforbundet

Til forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Frontfaget 2022 – Behov for en reform som sikrer etterutdanning for fagarbeidere

Industrioverenskomstens kapittel III slår fast at industriens fremtidige konkurranseevne i stor grad vil være avhengig av tilpasning til ny teknologi og arbeidstakernes kunnskaper og kompetanse.

Industrien er inne i en omfattende omstilling. For at norsk næringsliv skal kunne opprettholde et høyt aktivitetsnivå med innovasjon og bærekraft, er vi avhengige av fagarbeidere, både med og uten formelt fagbrev, i verdensklasse. Fremtidens fagarbeider må utdannes gjennom livslang læring.

Tariffbestemmelser om kompetanseutvikling og opplæring

Dagens bestemmelser i Industrioverenskomstens slår blant annet fast at videreutdanning er en oppgave for ulike utdanningsinstitusjoner, bedrifter og den enkelte arbeidstaker, samt at partene vil søke å påvirke myndighetene slik at tilbud om videreutdanning kan gis så vel i arbeidstiden som i på fritiden, avhengig av lokale forhold.

Videre slår overenskomstens bestemmelser fast at bedrift og tillitsvalgte hvert år skal drøfte hvilke kompetansegap bedriften har og tilrettelegge for fagbrev. I tariffoppgjøret i 2020 kom det inn en ny bestemmelse om at det ved innføring av et etterutdanningsprogram som for eksempel Industrifagskolen, skal en plan for innhold, behov og gjennomføring drøftes med de tillitsvalgte. Ved enighet inngås det en avtale om felles ansvar for gjennomføring mellom bedriften og de tillitsvalgte.

Erfaringer med kompetansereformer og veien videre

Våre erfaringer med tidligere kompetansereformer viser at det kan være krevende å nå fagarbeidere i industrien med kompetanseheving på en systematisk og målrettet måte. Årsakene til det er sammensatte. Det kan blant annet handle om at terskelen for å sette seg ved skolebenken er høy, at tilbudene er lite tilgjengelige, at de økonomiske barrierene er for høye. For mange, særlig skiftarbeidere, kan barrieren handle om en opplevelse av at det å bli tatt ut av produksjonen gir uheldige forstyrrelser i produksjonen.

Treparts-bransjeprogrammet, som siden ble videreutviklet med Industrifagskolen etter Frontfaget 2020, har, der det har blitt gjennomført, vært en suksess. Tilbudene er gode og stadig flere gjennomfører etter- og videreutdanning. Like fullt ser vi at etterspørselen ikke høy nok. Det tyder på at barrierene for å etter- og videreutdanning for en del arbeidstakere fortsatt kan være høye.

For å gjøre terskelen lavere, trengs det lett tilgjengelige og relevante tilbud. Mest mulig av opplæringen bør skje i bedrift og ved hjelp av ulike former for digital undervisning. Tilbudet om opplæring ved hjelp av digitale plattformer har over flere år økt betydelig og ytterligere

blitt forsterket gjennom pandemiperioden. Digital opplæring representerer en stor mulighet for industrien til å gjennomføre kompetansehevende tiltak.

Økonomiske barrierer for den enkelte må så langt som mulig fjernes, slik at den ansatte kan håndtere normale privatøkonomiske forpliktelser. Økonomi og tilrettelegging for deltakelse er helt avgjørende. Og det må utvikles tilbud og tilrettelegges for lokale og regionale tilpasninger og som hensyntar virksomhetenes produksjon og egenart.

Trepartssamarbeid for etter- og videreutdanningsreform

Vi viser til at Regjeringen i Hurdalsplattformen tar til orde for å:

- Gjennomføre ei brei kompetansereform for arbeidslivet og leggje fram ein langtidsplan for livslang læring.
- Sikre at staten bidrar til finansieringa av kompetansereforma som del av eit trepartssamarbeid, og vurdere å opprette eit kompetansefond for å finansiere livslang læring.

Vi frykter at en generell statlig ordning for etter- og videreutdanning ikke vil gi det kompetanseløftet Norge trenger for å møte morgendagens utfordringer på konkurransekraft, digitalisering og det grønne skiftet. Erfaringene fra etableringen av bransjeprogrammene og Industrifagskolen viser hvordan trepartssamarbeidet kan gi effektive og treffsikre etter- og videreutdanningsløp. Dette må vi bygge videre på.

Den viktigste lærdommen vi kan ta med fra arbeidet med bransjeprogrammene, er hvordan samarbeidet mellom partene og myndighetene, gav nye etter- og videreutdanningstilbud som treffer den målgruppen som er omtalt i dette brevet.

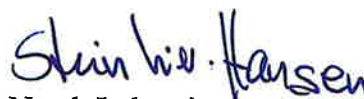
Videre trengs det en god rollefordeling mellom partene og myndighetene. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HKDIR) må få en sekretariatsrolle tilsvarende den utdanningsdirektoratet har for yrkesfagutdanningen, og partene må ha avgjørende innflytelse.

Fellesforbundet og Norsk Industri ber Regjeringen etablere en treparts etter- og videreutdanningsreform for industrien i Norge, hvor vi deltar.

- En slik reform skal ta utgangspunkt i samarbeidsmodellene som ble benyttet ved utarbeidelsen av bransjeprogrammene for industri og byggenæringen, og Industrifagskolen.
- Målet med reformen er at mest mulig opplæring skjer på en fleksibel og effektiv måte i bedrift, blant annet gjennom å videreutvikle og legge til rette for økt bruk av digitale verktøy i undervisningen.
- Det skal utvikles tilbud som fremmer lokale og regionale tilpasninger og som hensyntar virksomhetenes produksjon og egenart.
- Det er viktig at staten bidrar til finansiering av kompetansereformen, herunder også bidra med økonomiske insentiver som reduserer barrierene for både ansattes og bedriftenes deltakelse.

Oslo, 1. april 2022


Fellesforbundet


Norsk Industri



DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Norsk industri v/adm.dir Stein Lier-Hansen
Fellesforbundet v/forbundsleder Jørn Eggum

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1827-

1. april 2022

Frontfagoppgjøret 2022

Jeg viser til felles brev fra forbundsleder i Fellesforbundet og administrerende direktør i Norsk Industri datert 1. april 2022, som Riksmekleren har formidlet som del av meklingen.

Behovet for etter- og videreutdanning i industrien

Regjeringen merker seg beskrivelsen av at treparts-bransjeprogrammet, som siden ble videreutviklet med Industrifagskolen etter Frontfaget 2020, har vært en suksess, der det har blitt gjennomført. Regjeringen ser det som positivt at tilbudene oppfattes som gode og at stadig flere gjennomfører etter- og videreutdanning.

Regjeringen deler også partenes ambisjon om å gjøre terskelen lavere for å ta etter- og videreutdanning, gjennom lett tilgjengelige og relevante tilbud. Det er en naturlig utvikling at mer av opplæringen vil skje i bedrift og ved hjelp av ulike former for digital undervisning fremover. Her bør vi ta med oss og bygge videre på de erfaringene som er gjort med den kraftige økningen i bruken av digitale plattformer gjennom pandemiperioden.

Det er grunn til å tro at behovet for fleksibel etter- og videreutdanning vil bli større, ikke mindre, i fremtidens industri. Etter regjeringens syn vil samarbeid med partene for å dekke dette behovet være viktig både for å opprettholde arbeidsplasser i industrien i Norge, og for å ivareta konkurransekraften for norske bedrifter.

Regjeringens ambisjoner for kompetansepolitikken

I Hurdalsplattformen varsler regjeringen en bred kompetansereform for arbeidslivet. Regjeringen er opptatt av å løfte kompetansen i hele arbeidslivet. Vi vil derfor legge frem en melding til Stortinget som synliggjør arbeidslivets kompetansebehov på kort og lang sikt og som blant annet vektlegger hvordan fleksible og desentraliserte etter- og videreutdanningstilbud kan bidra til å møte industriens behov.

Regjeringen oppfatter at partene i industrien deler regjeringens ambisjoner om et bedre etter- og videreutdanningstilbud. Regjeringen er opptatt av at trepartssamarbeidet gir et godt grunnlag for å oppnå felles målsettinger sammen. Vi ser derfor positivt på initiativet fra Fellesforbundet og Norsk industri om en treparts etter- og videreutdanningsreform for industrien i Norge, og vil se på hvordan en kompetansereform kan gjennomføres med særskilt vekt på de utfordringer industrien vil stå overfor i tiden fremover.

Videre prosess for trepartssamarbeid med en kompetansereform

Samarbeid med partene og god rollefordeling mellom partene og myndighetene er et viktig utgangspunkt for utvikling av gode og relevante tilbud. Det er i dag et omfattende trepartssamarbeid i kompetansepolitikken. Regjeringen ønsker å videreutvikle samarbeidet, og Kompetansepolitisk råd er en arena for dette.

Regjeringen vil videreføre Kompetansepolitisk råd og utvide det med Fagskolerådet og Kompetanseforbundet. Konstituering av rådet og mandat vil være tema på første møte i rådet. Jeg vil invitere partene til et møte for å diskutere hvordan det videre arbeidet med en helhetlig kompetansereform kan møte de særskilte utfordringene industrien står overfor.

Innenfor trepartssamarbeidet vil det være naturlig å sammenstille kunnskapen om hva som fungerer godt innenfor dagens etter- og videreutdanningstilbud, herunder viktige erfaringer fra partene om samarbeidsmodellene som ble benyttet ved utarbeidelsen av bransjeprogrammene for industri og byggenæringen, samt Industrifagskolen.

En fremtidsrettet reform bør ha mål om å legge til rette for at mer opplæring skjer på en fleksibel og effektiv måte i bedrift, blant annet gjennom å videreutvikle og legge til rette for økt bruk av digitale verktøy i undervisningen. Dette kan også gjøre det lettere å foreta nødvendige lokale og regionale tilpasninger.

I tråd med Hurdalsplattformen, vil staten bidra til finansiering av kompetansereformen som del av et trepartssamarbeid. På hvilke måter dette kan skje må utredes nærmere i det videre arbeidet og vurderes i de årlige budsjettene.

Regjeringen ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid med partene om hvordan etter- og videreutdanningstilbudet for industrien skal bli lettere tilgjengelig og mer relevant for flere arbeidstakere og bedrifter.

Med hilsen



Ola Borten Moe